

SUOMEN
TEOLLISUUS
LEHDEN
**KOTI-
TAIDE**

**1910
N° 1**

**RAKENNUSTAIIDETTA, HUONESI-
SUSTUSTA, TAIDETEOLLISUUTTA
MAALAUSTAJA KUVANVEISTOR**

TOIMITUS:
VÄINÖ VÄHÄKALLIO,
Y. M., Y. M.

JULKAISIJA:
VILHO PENTTILÄ.

TOIMITUSPAIKKA: KONSTANTININKATU 26, PORRAS F. 2 KERR.
PUH. 75 02. KONTTORI: HUVILAKATU 5, PUH. 6 44, AVOINNA
4—6 i. p. POSTIOSOITE: SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN KOTI-
TAIDE. TILAUSHINTA 9 MARKKAA — ILMESTYY 12 NUMEROA
VUODESSA VÄHINTÄIN 30 KUVALIITTEEN SEURAAMANA. KOTI-
TAITEEN ILMOITUSTOIMISTO UUDENMAANK. 3—5. PUH. 44 66.

**9^s
VUOSI-
KERTA**

RIKSI-LEVYT

ainoastaan soveltuvat huoneustojen järjestelyyn sekä uusissa että vanhoissa rakennuksissa; sillä ainoastaan niistä saa pikaisesti ja halvalla vahvan ääntä eristävän väliseinän tai ovireijäntukon, jonka tarpeen vaatiessa voi ilman aineen hukkaa poistaa eli muuttaa toiseen paikkaan.

OSAKEYHTIÖ RIKSI-LEVYT

Mikonkatu 19. Telefooni 29 40.

Huolenpito tulevaisuudesta on sivistyksen laki.

Henkivakuutus

on paras keino yksityisille osottaa huolenpitoaan tulevaisuudesta.

FENNIA,

Turussa, myöntää huokeilla vakuutusmaksuilla ja edullisilla ehdoilla kaikenlaisia

henkivakuutuksia.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8
Puhelin 85

Helsinki

Haaraosastoja:
Porissa, Viipurissa, Turussa ja Tampereella

S. WUORIO

UNIONINKATU 30 ■■■ HELSINKI

MAALARILIIKE JA
TAPETTIKAUPPA

Helsingin Sementti & Asfalttiliike

tekee asfaltti-, sementti- ja rautabetonitöitä.

== Täydellisiä kustannusarvioita maksutta. ==

Tehtaankatu 22.

Puhelin 40 03.

R. MELLIN

KULTASEPPÄ

Valmistaa kaikellaista
kulta- ja hopeasepäntyötä.

N. BOMAN'IN

Höyrypuusepäntehtas

== TURKU. ==

Näyttelyhuoneistot:

HELSINGISSÄ: Mikokatu 4.

TURUSSA: Linnankatu 47.

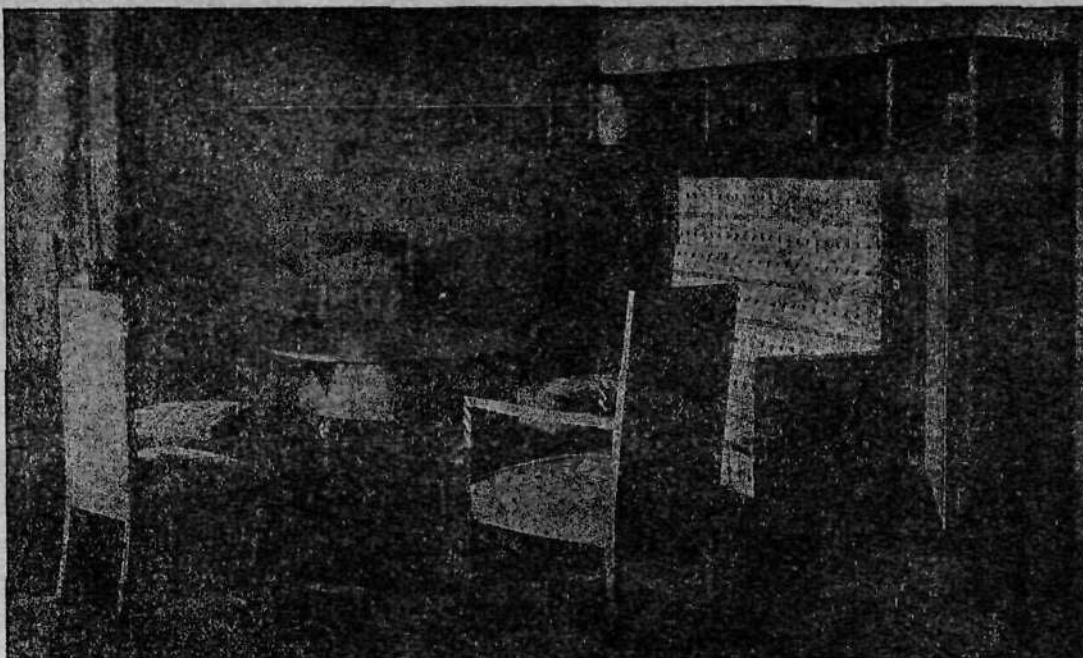
VIIPURISSA: Katarinankatu 6.

PIETARISSA: Nadeschdinskaja 17,

MOSKOVASSA: Petroffka 10.

Tehtaat:

TURUSSA ja KUOPIOSSA.

Sähkö- Henkilö- ja Tavara- HISSEJÄ

toimitetaan edullisimmin

Toiminimen

Luth & Roséns Elektriska Aktiebolag

Hissi osastosta

Tukholmassa.

Pääasiamiehet Suomessa:

A.-B. Axel von Knorring'in Teknillinen Toimisto

HELSINKI. — Länsi Ranta N:o 6. — Puh. 9 96.

Sähkösanoma osote: „MASKINAXEL“.

Neljän kuukauden kuluessa seur. myynnit sovitetut:

O.-Y. „Aquila“, Helsinki
O.-Y. „Union“, „
O.-Y. „Apolo“, „ (10 hengelle)
Uutisrakennus Yrjönkatu 8—10 (2 kpl.)
Ylioppilaskunnan uusi talo.

Suomen Puuseppäin Kauppa- ja Teollisuus O. Y.

Valmistaa ja myy niin hyvin tilaajan kuin omien piirustusten mukaan kaikkia rakennus- ja huonekaluun kuuluvia töitä. Hinnat huokeat. Teokset palkitut monissa eri näyttelyissä, viimeksi v. 1908 kultametallilla kansainvälisessä näyttelyssä Pietarissa. Kustannusarvioita ynnä muita selityksiä tehdään vaadittaissa huolellisesti ja nopeaan.

Tehdas Eerikinkatu 54. Puh. 48 41.

Huonekalunäyttely L. Heikinkatu 14. Puh. 26 00.

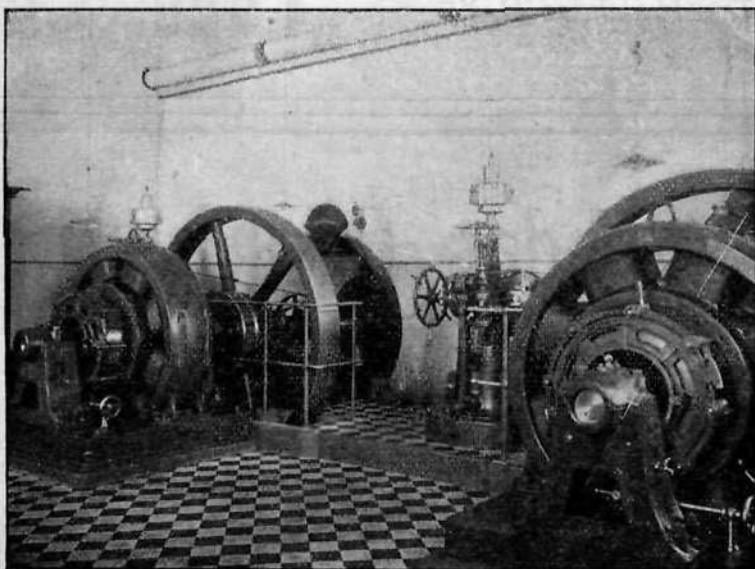
AKTIEBOLAGET

GOTTFR. STRÖMBERG

OSKEYHTIÖ

Sähköliike & Dynamokonetehdas

HELSINKI

Suorittaa kaikenlaisia sijoituksia. Kaikenlaatuista, sekä henkilö- että tavarankuljetushissejä, Sähkömoottoreita, Sähkölaitteita höyryturpiineilla, höyrykoneilla tai imukaasumootoreilla.

Puhelimet 7 24 — 51 80 — 2 73.

Kustannusarvioita pyydetäissä.

Suurin valikoima
Taideteollisuusesineitä

kuparista, messingistä, bron-
sista, raudasta, kristallista,
porsiinista ja fajansista

G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
HELSINGISSÄ

5 **Herman Lindell** 5

ERITYISLIIKE

Taiteilija- ja
piirustusaineita

5 I. Henrikink. 5

5 **HELSINKI** 5

Helsingin Walimo Osakeyhtiö

Flemminginkatu 34

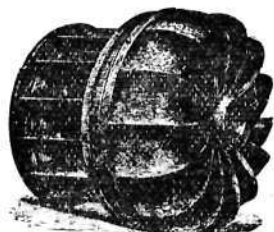
HELSINKI

Puhelin 38 70

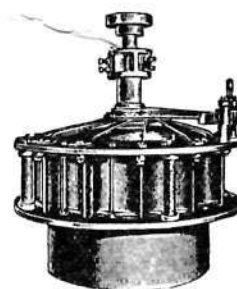
Valmistaa ja myy Kauppavalutavaroita kuten: Kamiineja, liesejä, silitysuuneja, peltejä, arinarautoja, kaakeliuunioweja, patoja, pannuja y. m.

Toimittaa kaikenlaisia Rakennusalaan kuuluvia valu- ja takotöitä kuten: balkongeja, ikkunan-kehysiä, kaidepuita, rautaportteja, rakennuspylväitä y. m., y. m.

Voimansiirtolaitteita, Lämpö- ja Viemärijohtoja, Raamisahoja, Myllylaitoksia, Turpiineja, Nostokoneita, Vesijohtokoneita kuten: Kaivonrenkaita, Vesisiilejä, Putkia, Muhveja y. m., y. m.

**Rauta- ja Metallivalimo, Konetehtas,
Nikkelöimis- ja Kuparoimislaitos.**

„Suomi“

Polttakaa Savukkeitamme!

Suomalainen Tupakkatehdas O.-Y.
Helsinki.

„Panu“

Sörnäisten Puuseppätehdas Osakeyhtiö

suosittelee
töitään.

Vallgård N:o 6.

Puhelin 2 81.

KAUNEUS JA KULTTUURI.

Nuori ja hapuileva on vielä meidän suomalaisen kulttuurimme, keskeneräisiä ja huonosti tuottavia sen enimmäkseen auranalat.

Mutta on eräs viljelysmaa, jossa meidän kansallamme on ollut oma sarkansa — surullista että täytyy sanoa on ollut, sillä nyt siinä rehoittavat suurelta osalta kaiken maailman rikkaruohot: tarkoitamme kaunoviljelystä, kauneuden viljelystä. Oma, yksinkertainen, vaan samalla alkuperäinen kauneutensa on esi-isillämme ollut, siitä voi epä-mättömän todistuksen saada esim. kansatieteellisestä museostamme, jonne kulttuurisineitä kansamme vanhemmilta kehityksiltä on koottu. Nuo rakennukset, puvut, kuosit, aseet aina talous- ja työkaluihin saakka tekevät tavan ja koristemuodoiltaan — puhumattakaan siitä mitä kansanrunous, -laulu ja -soitto tietävät todistaa — osoittavat kansallamme varhaisempina aikoina olleen herkän kaunoaistin, joka oman omituisen jälkensä painoi kaikkeen mihin se koski. Luonnonkauneudelle oli esi-isillämme silmää, Kalevala ja Kanteletar sisältävät siitä verrattoman ihania näytteitä, ja mitä heidän yksinkertainen, lohdullinen uskontonsa oli muuta kuin luonnonkauneuden henkeä palvelemaan!

Entä nyt? Elämme luonnontieteiden, tekniikan ja mahtavan sosiaalisen kehityksen aikoja. Mutta yleinen esteettinen tunne, kaunoaisti, onko se jaksanut pysyä muun kehityksen tasalla. Onko suurten kansankerrosten, yleisön mielihalu puhtaaseen runouteen, viivojen ja värien taiteisiin, lyhyesti elämän kauneuteen kasvanut. Ei, se ei kasvanut, päinvastoin alkuperäinen aisti, luonnollinen maku on mennyt taaksepäin, hämmentynyt, pilaantunut. Tahii mitä tietävät nuo räikeäväriset kuvat ja kummitukset, joita kansamme seinilleen ripustaa, mitä nuo tökerötekoiset, mauttomat koti- ja käsityöt sekä venäläiset tusinateokset talou-

nessa, mitä nuo pöyhkeän muodottomat rakennukset, joita tapaa maalla varakkaammissa seuduissa. Hanuri on työntänyt tieltään kanteleen ja viulun, unohdetut ovat vanhat kisat ja kisa-paikat, leikkilaulut, leikit ja kansallispuvut. Ehkäpä tuossa kaikessa jo olikin jotain elähtänyttä, vanhuudenheikkoa, jonka täytyi kuolla, jonka aika oli ohi — mutta mikä sen sijalle on astunut. Paikatyö ja jäljittely, oikealta ja vasemmalta kokoonhaalittuja kulttuurisirpaleita, joista mitään eheää ja kokonaista ei koskaan synny. Tahii sitte mielikuvituksen hyödyntäminen, joka ei vähintäkään ajatusta omista kauneudelle. Tämä harmaan hyödyllisyyden erämaa kasvaa ja laajenee yhä, miten voisivat taiteen arat kukkaset tehdä terää sen mehuttomassa, kuivassa maaperässä. Ja tämä ei koske ainoastaan kansan syviä rivejä, sivistyneiden piirissä on useimmiten sama rappio, vaikka siellä omaa tyhjyyttä voidaan verhoilla kirjavammilla lainahöhenillä. Vai mitä makua edustavat nuo sekatyyliset rakennukset ja eriskummalliset sisustukset, muodin narrimaiset muodonvaiheet, koko tuo humbuugi- ja sirkustaide, kirjat joita enin ostetaan ja enin luetaan, kaikki se keino-tekoisuus ja paperikukkamaisuus, jonka joka askeleella kohtaa. Alkuperäinen, puhtaaseen luonnonvaistoon perustuva kauneustunne on surkastunut ja kieroön kasvanut, silmä ja korva menettänyt luonnollisen varmuutensa päätellä värien, viivojen ja sävelten kauneudesta, itse kauniin s. o. yksinkertaisen aistikkaiden ja sopusuhtaisten muotojen tavoittelu on muuttunut *kaunistelun* tavoitteluksi. Jos kehitys, tai paremmin sanoen kehityksettömyys tähän suuntaan yhä jatkuu, on edessämme esteettinen kuolema.

Mitä se merkitsee? Sitä että me kokonaan uppoamme aineellisuuteen, tukahutamme jaloim-

man viettimme, että me sieluelämämme hienoimpien ilmausten, *mielikuvituksen* ja *tunteen* edessä seisomme tylsinä ja mykkinä.

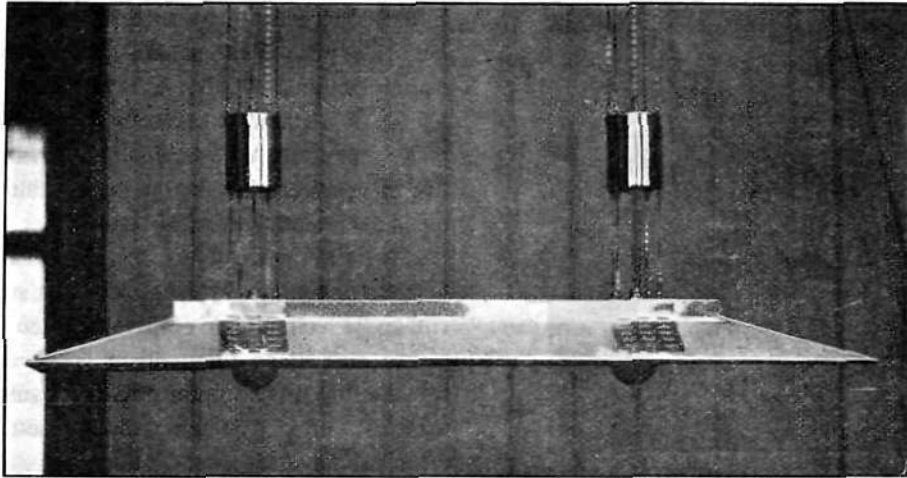
Kun kerran avoimin silmin näemme vaaran, on käytävä työhön sen ehkäisemiseksi. On mielihyvällä tunnustettava että herätys tässä suhteessa on tapahtumassa: meillä on jo yksityisiä henkilöitä, yhdistyksiä ja aikakauskirjoja, jotka koettavat johtaa yleisöä terveempään, rehellisempään, aito-peräisempään taiteeseen ja herättää kansan uinuvia vaistoja. Niiden kanssa tahtoo Kotitaidekin edelleen työskennellä. Mutta tätä kulttuurityötä ei saa ajatella liian ahtaaksi, yksipuoliseksi ja osittaiseksi. Ei ainoastaan se, mikä ankarammassa merkityksessä on taidetta, ole meidän työalamme, se laajenee näin yli koko suomalaisen elämän, se sulkee syliinsä niin kaupungin kuin maaseudun, kodin kuin koulun, puutarhan kuin lasten leikkitalantereen, se ulottuu jokapäiväisiin askareihin ja toimiimme ja viheriöivään metsään saakka, jonka luonnonkauneutta emme salli rikottavan kaavamaisilla käytävillä, häiritsevillä ilmoituksilla ja mauttomilla paviljongeilla. Ei mitään kateederiestetiikkaa, vaan elävän kauneussisällön johtaminen kansalliseen elämäämme, nukkuvien aistien ja kauneustajunnan uudelleen herättäminen on määrämme. Ja ehkä me vielä kansamme mielessä kaiken korun ja rihkaman alta löydämme työllemme saman pohjan, saman vastaanottavan maaperän, jolla tuo aikaisempi suomalainen kaunoviljelys lepäsi. Siihen saakka on kaivettava.

Älköön tätä ymmärrettäväksi niin, että me — muuttamien teoreetikkojen tapaan — vain menneisyydestä löytäisimme ainoan oikean kauneusihanteen, että me tahtoisimme suinpäin palattavaksi niihin *etnograafisiin muotoihin*, jotka esi-isämme loivat. Niistäkin voinee saada jotain ohjausta kansakunnan tyyliintunteen ja psykologian tajuamiseen, mutta täytyy olla lyhytnäköinen ollakseen huomaamatta että ihmiskunta edistyy, liikkuu ja uusi henkinen sisällys vaatii uuden ilmaisumuodon, että esi-isämme ja meidän välillä on jo ammottava juopa, jonka täyttäminen olisi oman kehityskulun kieltämistä. Ei, päinvastoin, meidän tulee olla sitä mitä olemme *rehellisesti* ja *vääjäämättömästi*, sentähden pois valheellinen, keinotekoinen taide, joka antaa väärän kuvan ja käsityksen meidän todellisesta olemuksestamme, meidän sivistyksestämme, varallisuudestamme ja maustamme. Mutta, huo-

mauttaa tähän joku, ettekö ole tulleet ajatelleeksi että nykyajan „taide“ on niin kurjaa kuin se on juuri siitä syystä että nykyajan ihmiset ovat yhtä kurjia, että toisin sanoen tämä taide tyydyttää heidän vaatimuksiaan ja on sopusoinnussa heidän olemuksensa kanssa. *Sitpä juuri* me enemmistöön nähden pelkäämme, siksi juuri me edellä olemme varoittaneet ahtaista käsityksistä ja teroittaneet *yleisen kulttuurityön* tärkeyttä. Kysymys on todella, ei ainoastaan esteettisestä vaan myös eettillisestä kasvatuksesta ja viljelyksestä; me tunnemme itsemme solidaarisiksi kaikkien niiden pyrintöjen ja voimien kanssa, jotka tarkoittavat *ihmisen*, nykyajan ihmisen kohottamista, sillä aito-peräinen taide on ilmaus aito-peräisistä ihmisistä, ilman toista ei toistakaan voi olla olemassa. On elämän lakien mukaista että muodot, tyyli, aiheet ja tarpeet vaihtelevat ja muuttuvat aikojen vieressä, mutta yksi on oleva muuttumaton, yhdessä kohden voimme yhä ottaa oppia esi-isiltämme: siinä että meidän taiteemme ja kauneutemme on yhtä uskollinen ja vilpitön ilmaus *meidän* kulttuuristamme kuin esi-isiemme kauneus oli *heidän* alkuperäisestä, mutta eheästä viljelyksestään.

Tämä eheys, tämä selkeys ja varmuus, joka esi-isillämme oli, se se puuttuu meiltä. Huolimatta kaikesta edistyksestä, huolimatta kaikista saavutuksista tiedon ja taidon alalla — tahi ehkä juuri tämän hermostuneen ponnistelun tähden — puuttuu meiltä rauhallisen omistuksen varmuus ja kirkas itsetieto, mitkä juuri ovat tyylin kulttuuriedellytykset. „Uudesta tyylistä“ keskustellaan paljo, se on „keksitty“ siellä ja se on keksitty täällä, mutta itse asiassa voimme puhua vain muutamista yksilöllisistä, itsessään kylläkin huomattavista saavutuksista *uuteen suuntaan*, ei mistään tyylistä, joka olisi kokonaisen kulttuurikauden, meidän aikamme ilmaus ja luoma. Vasta se taiteilija, josa näkee sielumme pohjaan, joka tietää *mitä* me olemme, vasta hän on löytävä sen muotokielen, jonka koko epookki tuntee ja tunnustaa omakseen. Siihen ehkä on vielä aikaa, sitä ennen täytyy vissin kehityskulun täyttyä, eri voimien ja ainesten päästä tasapainoon, sielunelämämme kirkastua ja seestyä nykyisestä käymistilastaan. Mutta emmekö uskalla toivoa kehityksen tietä vielä siihenkin pääsevämme? Me saamme *tyylin*, jahka sen ansaitsemme!

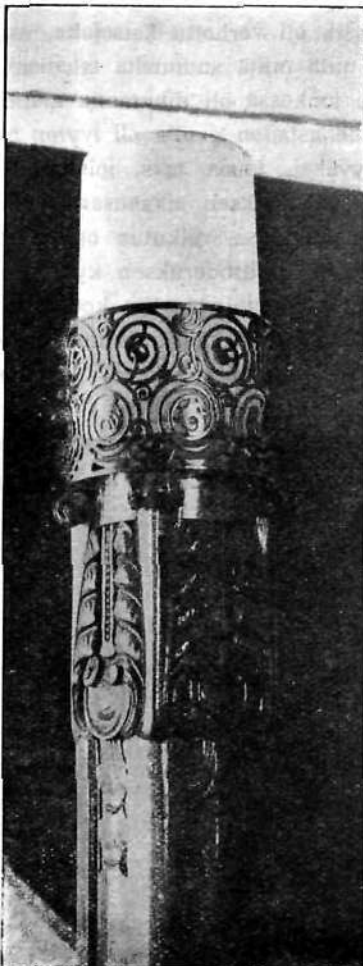

BILJARDILAMPPU.
TAIDETAKOMO „KORU“.

EINO SCHRODERUS.

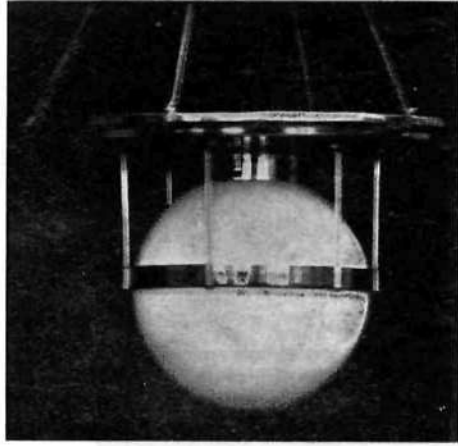
TAIDETAKOMO „KORU“.

TAIDET. „KORU“.
D. W. FRÖLANDER.

Se suuri merkitys, jonka sähkövalo on saavuttanut täällä Suomessakin, se kun ei enää ole ylellisyystuote, vaan täyttää todellisen kulttuuritarpeen, ollen kohtapuolin jo kaikkien hankittavissa, on antanut vauhtia eräälle uudelle hienotakeiden erikoisalalle, nimittäin lamppu- tai oikeammin valaistustarpeiden teollisuudelle. Sen sijaan että vielä muutamia vuosia sitte kaikkien sähkökojeiden hankinta oli saksalaisten tehtaiden käsissä, joiden pakoitettut konetyöt kävivät niin halvoiksi, että erikoisten piirustusten mukaan käsin tehtyjä lamppeja vain poikkeustapauksissa tilattiin ja ostettiin, on nyt yhä kasvava kysyntä tehnyt mahdolliseksi sängen tuntuvan hintojen alenemisen kotimaisiin tuotteisiin nähden, joista moni malli jo järkiperäisen konstruktionin, tarkoituksettomien koristeiden karttamisen ja itse suorituksen kelvollisuuden tähden on päässyt niin pitkälle, että se hyvällä menestyksellä pystyy kilpailemaan ulkomaan tuotteiden kanssa.

Niistä, jotka tehokkaimmin ovat vaikuttaneet tähän kehitykseen, on ensi sijassa mainittava arkkitehti Eino Schroderus. Itse piirustaen ja itse suorittaen työn — hänen taidetakomonsa „Koru“ on varustettu erikoisesti tähän tarkoitukseen — on hän saanut hinnat — menestyksen ja levemisen ensimmäinen ehto — sängen suuresti alenemaan. Ensiksi sen kautta että lamppejen piirustaja on ammattimies myös suorituksen alalla, joten työläimpiä konstruktioneja ja muotoja, joiden vaikutus ei ole oikeassa suhteessa hintaan, jo alun

TAIDET. „KORU“. EINO SCHRODERUS.

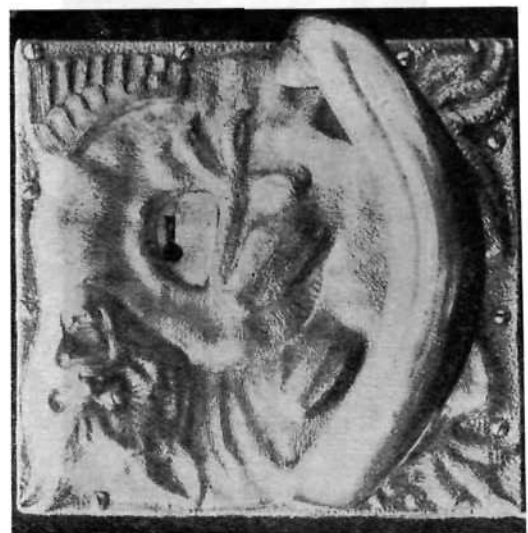
pitäen on voitu välttää. Taitavasti käyttäen tarvittavaa työainetta, koeteltuja malleja ja erikokoisia lampunkupuja, laseja, heijastajia ja mallimittaisia tarveosia on Korun pajassa valmistunut sarja lampunmalleja, joissa puhtaaseen, johdonmukaiseen tekotapaan, mikä kokonaan on vapaa helppohintaisesta efektintavoittelusta ja sentimentaalisuudesta, yhtyy sangen vaatimaton hinta. Kauniit puuliitteet — puu erittäin paikallaan pöytälamppuissa, joissa käden kosketus kylmään metalliin on paljoo vastenmielisempi kuin esim. kiilloitetusta mahongista tehtyyn lampunjalustaan —, antavat hauskan ulkonäyn ja ko'on useille malleille, lampun silti menettämättä sitä keveyden leimaa, joka juuri sähkölamppuille on ominaista. Samoin on Schroderus metallikehäisten silkkisuojustimien sommittelussa saanut aikaan monta suorastaan dekoratiivista efektiä, joskin virrankuluttajan kannalta voisi muistuttaa, että valovoimaa ei ehkä aina ole käytetty hyväksi siinä määrin kuin suotavaa olisi ollut.

Sitävastoin ansaitsee poikkeuksetta kiitosta se kekseliäisyys, jolla silkin väriivahduksia on osattu käsitellä työhön ja lukemiseen vaadittavan valon pahemmin muuttamatta väriään. Sillä ei pidä unhoittaa, että keinotekoiset „amppelevalaistukset“, miten hauskoilta ja silmäähiveleviltä ne ensi näkemältä ja jossain sopivassa tilaisuudessa tuntuvatkin, arkioloon ovat sekä väsyttäviä että tarkoituksettomia. Ja että se valaistus, joka väriiltään ja voimaltaan enin lähentelee päivänvaloa, ei ole ainoastaan luonnollisin ja terveellisin, vaan samalla myös vähimmin muuttaa sisustuksen värisointuja, mitkä melkein poikkeuksetta ovat sovitettut päivänvaloa silmälläpitäen.

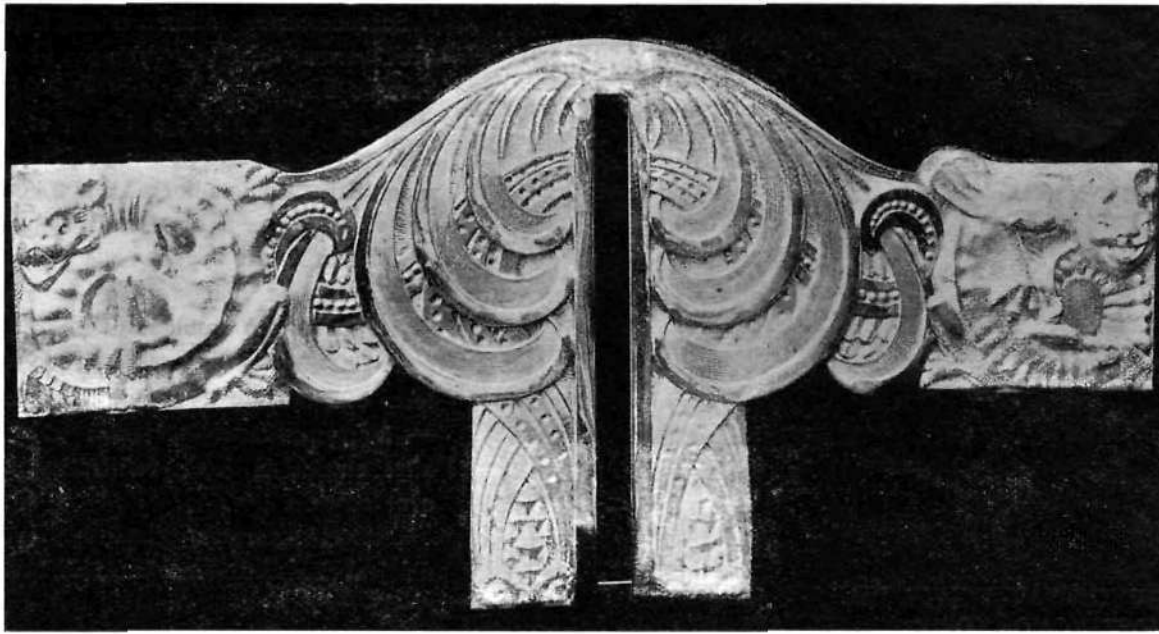
Se näyttely, jonka Korun virkeä johtaja joulun aikaan 1909 oli taidepajansa tuotteista järjestänyt Päivän huoneustoon Helsingissä, tarjosi suuren valikoiman aiheita, joita muovailemassa on ollut varma käsi ja tarkka silmä. Kattovalaistusköyjien joukossa huomasi joitakuita malleja, jotka muodoltaan kokonaan poikkeamatta vanhasta petroleumlampusta kuitenkin olivat mukautuneet uuden valon luonteenominaisuuksiin, mutta ennen muita sarjan riippulamppuja, joissa kevyt leijailu erinomaisesti oli ilmaistu, samalla kuin valosydämet taitavasti oli verhottu katsojalta, osuipa hän katsomaan niitä miltä suunnalta tahansa. Näiden jälkimäisten joukossa oli muutamia malleja, joissa valovoima heijastajien avulla oli tyyten tykkänään käytetty hyväksi, toisia taas, joissa päämääränä oli hillityn valaistuksen aikaansaaminen. Kummassakin tapauksessa vaikutus oli lämmin, harmoninen, eheä. Schroderuksen kyky pienin keinoin saada lamppuihinsa yllin kodikasta tunnelmaa, osottaa hänen lahjojaan siihen erikoisalaan, jonka hän on valinnut itselleen. Erikoista mai-

HOPEAHELA HYPOTEEKKIYHDISTYKSEN UUTISRAKENNUKSEN PÄÄOVESTA.

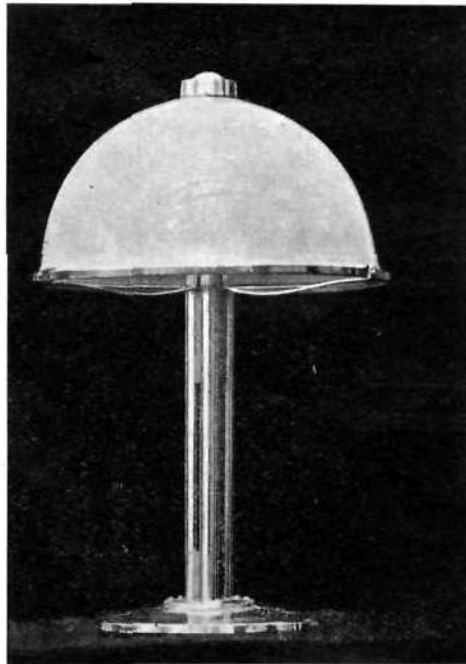

ARKKIT. D. W. FRÖLANDER.

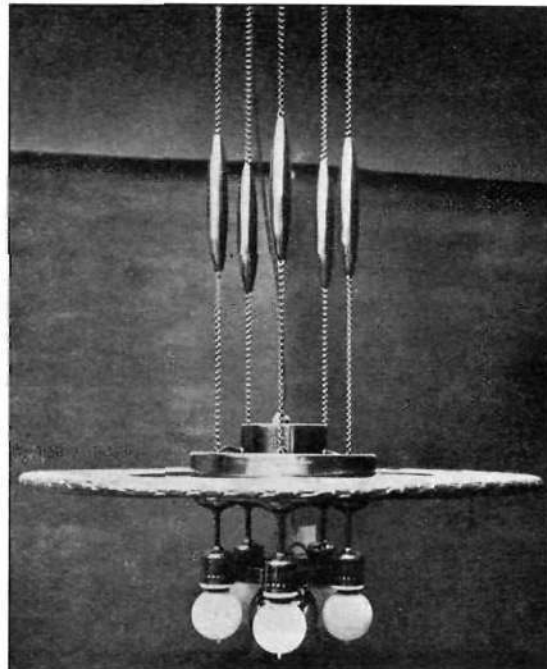

HOPEAHELA HYPOTEEKKIYHDISTYKSEN
UUTISRAKENNUKSEN PÄÄOVESTA.

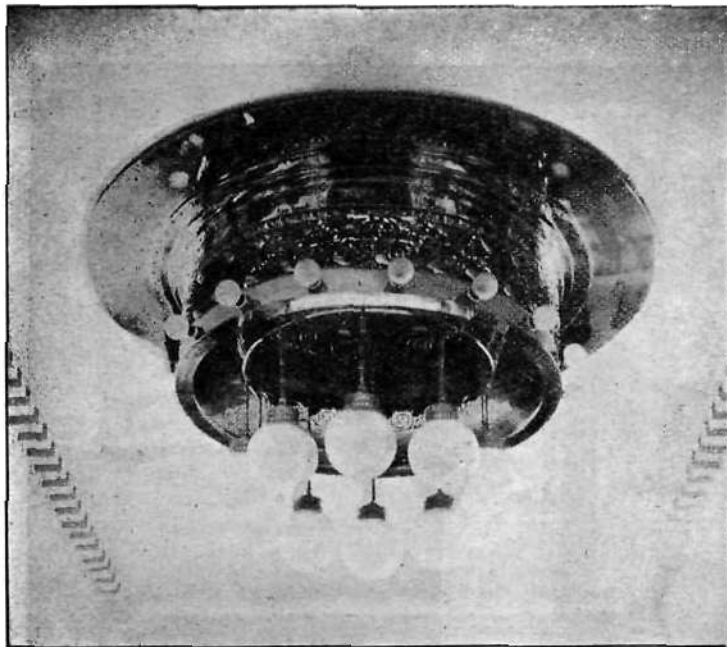
ARKKIT. D. W. FRÖLANDER.

TAIDETAKOMO „KORU“.

EINO SCHRODERUS.

TAIDETAKOMO „KORU“.

ARKKIT. D. W. FRÖLANDER.

nitsemista ansaitsevat yksinkertaiset] takorautaiset työt, joissa tämän itsessään niin karkean materiaa-

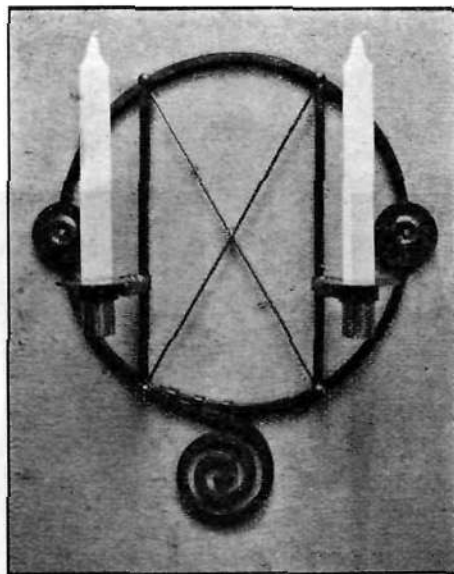
Frölanderin, Frölanderin, Wickströmin, Salzmannin y. m. piirustamia töitä.

lin parhaimmat ominaisuudet oivallisesti on saatu esiin.

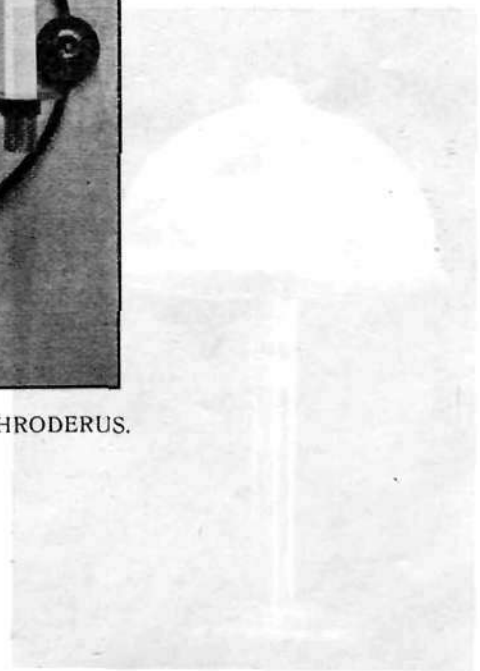
Schroderuksen piirustuksissa ilmenee varma tehtävän ytimeen tunkeva silmä, muotoilu on yksinkertaista ja suhdallista ja keinot oikeassa suhteessa tarkoitettuun vaikutukseen. Erittäin huolellinen käsityö kuuluu vielä näiden lamppujen ansiopuoliin, jotka eivät pyydä olla muuta kuin mitä ne todella ovat, ja siitä syystä varmaan osoittautuvat paljoa pitkäikäisemmiksi — sekä kestävyteen että muodin vaihteluihin nähden — kuin ne konetyöt, joiden kanssa kilpailemaan ja joita voittamaan ne ovat aiotut.

„Koru“ suorittaa tilauksia myös tilaajan piirustusten mukaan, ja Schroderuksen näytteillepanemien lamppujen joukossa oli myös Lindgrenin,

S. F.

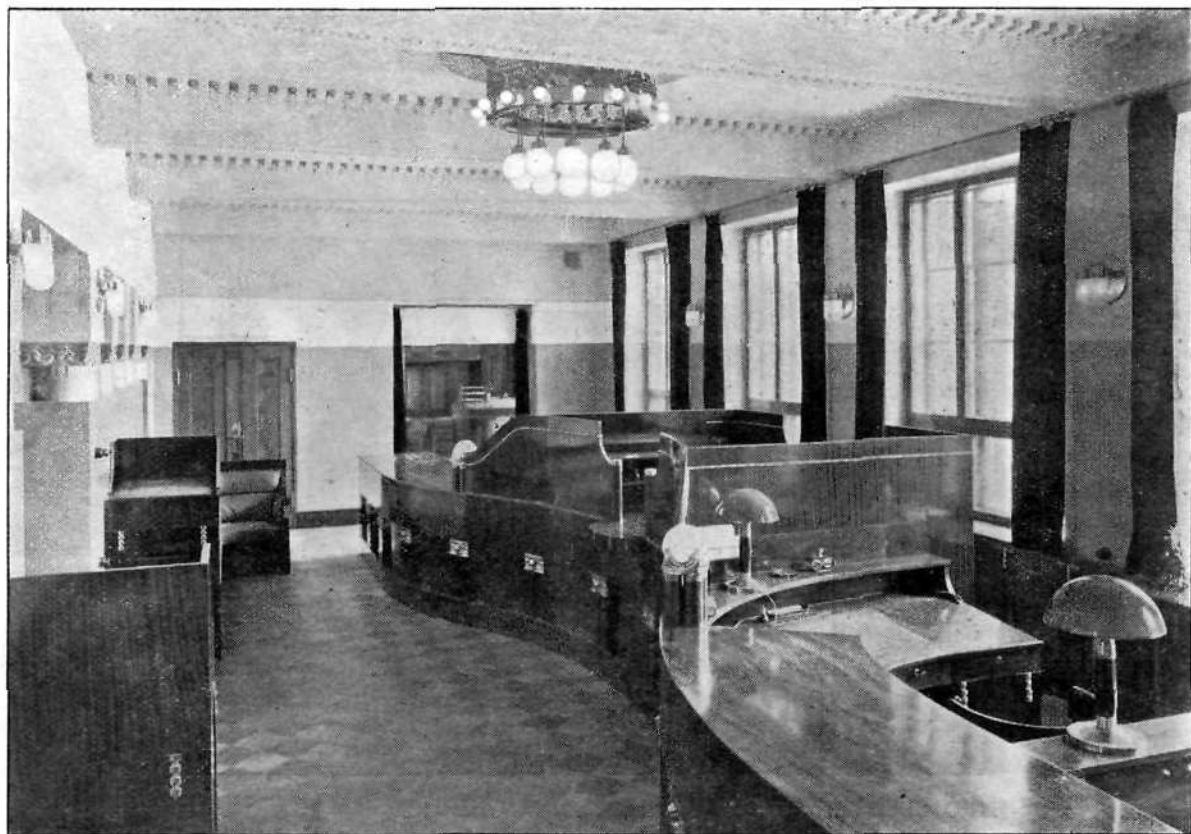
TAIDET. „KORU“. EINO SCHRODERUS.

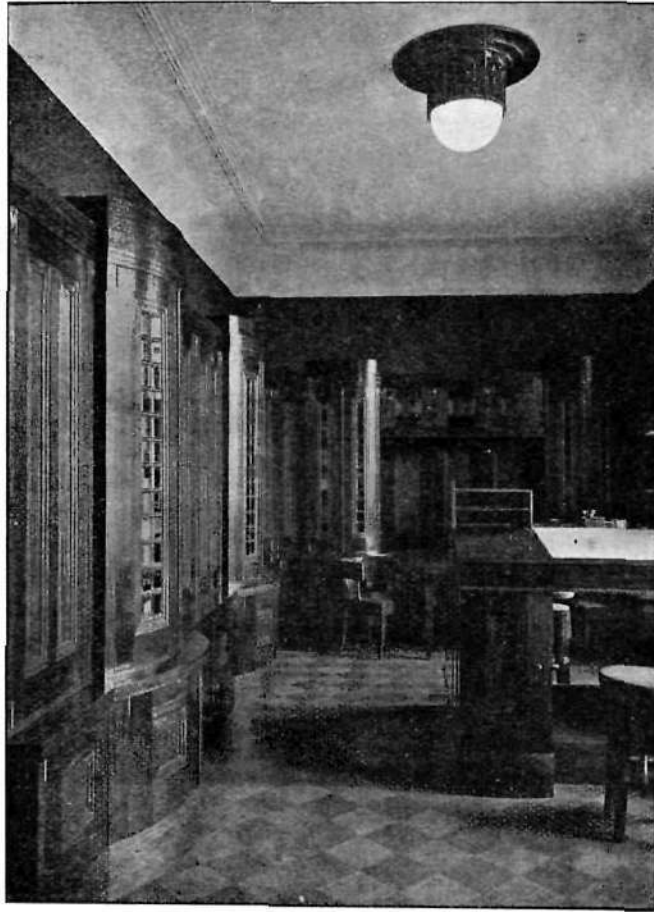

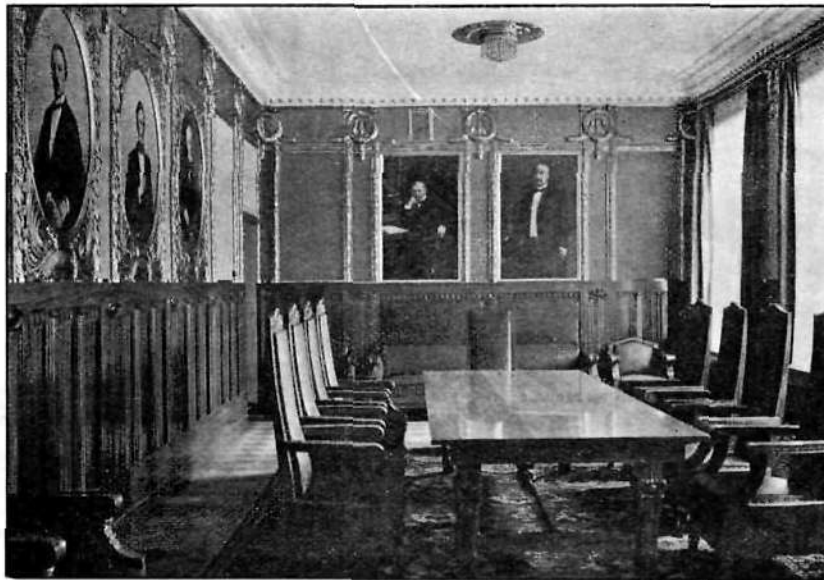
HYPOTEEKKIYHDISTYKSEN TOIMISTOSALI.

ARKKIT. D. W. FRÖLANDER.

HYPOTEEKKIYHDISTYKSEN KASÖÖRIHUONE.

HYPOTEEKKIYHDISTYKSEN JOHTOKUNNAN HUONE.

„HAUS STAVE“. ARKKIT. HERMANN MUTHESIUS.

HERMANN MUTHESIUS HUVILA-ARKKITEHTINA.

„Alkuperäisyyttä ja vaihtelevaisuutta ei pidä tavoitella niiden itsensä tähden, sillä kumpakaan ei saavuteta luonnonvastaisuuden tietä. Me emme halua toista emmekä toista“.

Näihin Ruskinin sanoihin viittaa saksalainen kirjailija ja arkkitehti Hermann Muthesius monumentaalisessa teoksessaan „Das Englische Haus“, johon hän on koonnut useampivuotisten perusteellisten tutkimustensa tulokset englantilaisen kotiarkkitehtuurin alalla, ja jossa hän innokkaasti ylistää englantilaisen kodin vaatimatonta luonnollisuutta, mukavuutta ja ylevää taiteellisuutta, se kun on vapaa kaikesta tavoittelusta originaalisuudesta ja nousukasyllisyydestä.

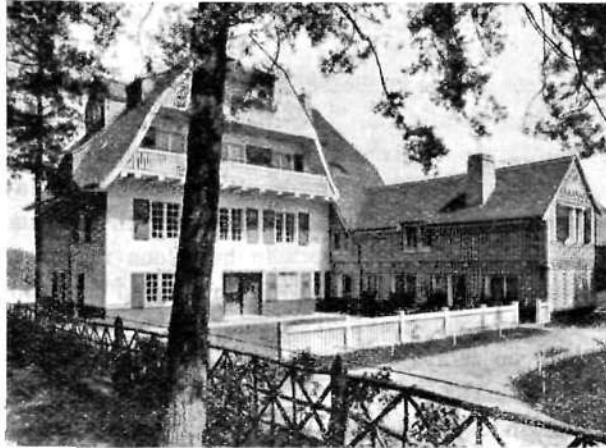
Näitä samoja sanoja voisimme käyttää hänen omien pyrintöjensä mottona, niissä on ilmaistuna kaikkien hänen teostensa perusluonne. Muthesius ei ole niitä, jotka hämmästyttävät rohkeilla, kauaskantavilla aatteillaan, jotka ensi hetkessä häikäisevät ja tempaavat mukaansa hienostuneilla efekteillä ja uusilla yksityispiirteillä, hän ei ole muotitaiteilija eikä johtomies. Hänen luomansa eivät todista ylimielistä kuvauskykyä, ei sitä tyhjentyvätöntä kekseliäisyyttä aiheenvalinnassa, joka yhdellä iskulla tekee taiteilijan kuuluisaksi ja hankkii hänelle kosolta tilauksia, niille ei ole ominaista suruton keikailu yhtä vähän kuin hautova mystiikka, intoileva arkaismi yhtä vähän kuin natsionalismi. Jos häntä vertaa semmoisiin persoonallisuuksiin kuin Olbrich, Peter Behrens, van de Velde ynnä monet muut, on hän heidän rinnallaan puhtaan asiallisuuden ajaja siinä missä nämä esiintyvät uudestiluojina, muodonetsijöinä ja tunnelmataiteilijoina. Lähinnä voisi häntä verrata Alfred Mes-

seliin, äsken kuolleeseen Wertheimin liiketalon luojaan Berlinissä, huolimatta siitä, että tämä etupäässä liikkui monumentaaliarkkitehtuurin alalla. Niinkuin Messel on Muthesius luonteeltaan hillitty persoonallisuus, hänen muotoilunsa on kirkasta, järkevää, hän ottaa tarkoin huomioon rakennusaineen vaatimukset, mikä johtuu hänen perinpohjaisesta ammattisivistyksestään, hänen silmästään, joka on terävä näkemään sitä mikä on tarkoitukseenmukaista ja luonnollista. „Hänessä ei ole mitään ongelmallista, — — hänen tietoisessa yksipuolisuudessaan ei ole sitä epävarmuutta ja niitä epäilyksiä, jotka vaivaavat usein suurempia kyyjiä“, on muuan saksalainen kirjailija hänestä sanonut. Varmasti ja itsetietoisesti kulkee hän omaa tietänsä, ilman kunnianhimoa ja suuria eleitä, ainoana ojennusnuoranaan rakkaus työhön, kunnioitus aitoperäistä taidetta kohtaan, joka ei koskaan suvaitse rehentelyä helppohintaisilla efekteillä.

On luonnollista, että Muthesius, joka kirjailus-
saan osoittaa niin peittelemätöntä ihailua englantilaisia rakennusaatteita kohtaan, olisi koettava sovelluttaa niitä käytäntöön saksalaisella pohjalla. Hänelle, kuten englantilaisille, on talo ensi sijassa ihmisasunto eikä tyyliuote. Hän tavoittelee sen tähden ennen muuta mukavuutta ja käytännöllisyyttä, koettaa supistaa muodot ja koristelut vähimpään ja luoda mahdollisimman paljon viihtymystä ja ylevää, tyyntä ja raitista kotitunnelmaa. Hänen teoksissaan on aitouden ja rehellisyyden leima. Yksityiskohdissa voi hänessä huomata jälkiä englantilaisista, vaikutusta hollantilaisista ja wieniläisistä, mutta jäljentämisestä ja epäitsenäisestä mukailusta ei voi olla puhetta: kaikki on

sulautunut yhteen ja saanut uuden persoonallisen muodon, kaikki mikä hänen käsistään lähtee todistaa hienoa väri- ja muotoaistia, suhteellisuuden ja tilavuuden tunnetta. Hänen sisäkuviensa tyyni viivavaihtelu, hänen rakkautensa valkoiseen väriin tekevät katsojaan rauhallisen levon, puhtauden ja kodikkuuden miellyttävän vaikutuksen.

Samoin kuin englantilaiset panee Muthesius painoa siihen, että maatalo sommitellaan sitä ympäröivän puiston ja luonnon mukaiseksi, ottaen huomioon ilmansuunnat ja näköalat. Ne kolme huvilaa, jotka hän on rakentanut Nikolasseen luokse, lähellä Berliiniä, itselleen ja kahdelle Freudenberg veljekselle, osoittavat hänen kykynsä maanalan käyttämisessä ja rakennusten ja istutusten yhteensovittamisessa arkkitehtoniseksi kokonaisuudeksi. Kaunein näköala sattui tässä tapauksessa olemaan pohjoispuolella, ja arkkitehdin oli

HERMANN MUTHESIUS'EN HUVILA.

siis valittava kahden pahan välillä: joko sijoittaa päähuoneet päivänpuolelle, jossa ei ollut näköalaa tai näköalapuolelle, jossa ei ollut päivää. Omassa huvilassaan on hän ratkaissut ongelman niin, että ruokasali, työhuone, kuisti, talvipuutarha ja porrashalli sijaitsevat pohjoispuolella, arkihuone eli musiikkihuone sekä makuuhuoneet ja lastenkamari taas päivänpuolella. Tätä järjestelyä perustelee hän sillä että ruokasalissa yleensä oleskellaan vain lyhyen aikaa, joten päivänpaiste ei siellä ole niin tärkeä, kun sensijaan kaunis näköala on omiansa hauskuuttamaan itse ateriaa. Paras paikka työhuoneelle on tietysti pohjoispuolella, kuistit, seinäkomerot, parvekkeet kuuluvat ensi sijassa näköalapuolelle, ja lopuksi vielä portaat sopivat erikoisesti sille puolelle, koskapa tulija noustuaan ne hyvin ansaitsee vaivansa palkaksi silmäyksen kauniiseen maisemaan. Ylipäänsä on Muthesius sitä mieltä, että kaunis näköala tarjoaa suuremman ilon, kun se nähdään vain silloin tällöin. Ei ole mitään

syytä istua koko päivää ikkunan ääressä, sillä nautinto kävisi pian jokapäiväiseksi ja menettäisi viehätöksensä.

Huivilarakennuksessa on pääosa sekä taloushuoneita varten pitkänomainen kylkirakennus, mikä pohjoistuulelta suojaa rauhallista, arkkitehtonisesti suunniteltua sisäänkäytävän edustalla olevaa pihamaata, johon musiikkihuoneen ja makuuhuoneiden ikkunat antavat. Pohjakerroksessa sijaitsee ruokasali, läheisessä yhteydessä kyökkiosastoon, sekä lasten leikkihuone — hyvin eristettynä —, keski-kerroksessa ovat musiikkihuone, talvipuutarha ja työhuone, joista leveitten ovien aukaisemisella saadaan yksi yhtenäinen seurusteluhuoneusto, kolmannessa kerroksessa ja vinttikerroksessa vihdoin ovat makuu- ja vierashuoneet. Porrashalli eteisineen on ainoastaan läpikulkupaikka vailla suurempaa merkitystä, mutta ilmavuudellaan ja viileydellään se tekee sekin miellyttävän vaikutuksen, jonka aikaansaavat mustat ja valkoiset lattialevyt, vaaleanharmaat ja tummien tammilictonien jakamat seinäpinnat. Valkoinen on muuten vallitsevana värinä seinissä, ikkunoissa, ovissa, katoissa ja seinäkaapeissa. Vaihtelevaisuutta tuovat puiset, pystysuorat listat, akkuna- ja ovi verhot, matot, jotka väreiltään ovat heleitä ja loistavia sekä vapaasti ryhmitetyt huonekalut, jotka osaksi ovat vanhaa, tummaa mahonkia. Pääpaino on pantu musiikkihuoneeseen ja työhuoneeseen. Edellisessä on loivasti holvattu katto akustiikan parantamiseksi, ja samasta syystä on vältetty mattoja ja paksuja verhoja. Jotta huone ei kuitenkaan tuntuisi liian viileältä, vuorottelevat parkettilattiassa musta ja valkea tammi sekä vaalea vaahtera. Mustanvalkoista väriasteikkoa on sitte johdonmukaisesti noudatettu seinissä ja huonekaluissa. Yksinkertainen ja ankara muotoilu, häiritsevien yksityiskohdien puute ja vakavat värit ilmaisevat aivan oikein että huone kokonaan on pyhitetty musiikille, jonka nautintoa eivät mitkään muut sensatsioonit saa heikentää. Hiljainen, tyynnyttävä sävy on työhuoneessa, joka on täysin arvokas ja käytännöllinen työssija siinä työskentelevälle, ankaralle ja metodiselle kirjailija-taiteilijalle. Huoneen alapuoli, jossa kirjoituspöytää ja tuolia paitsi, on vain korkeita valkoisia, seinään kiinnitettyjä kirjakaappeja kutsuu kutsumalla työhön, kun taas podionilla oleva sohva tarjoaa tilaisuutta välillä levähtämään jonkun kirjan ääressä. Tarpeellisen vaihtelun huoneen valkeata kokonaisuusväyää vastaan suovat mahonkiset huonekalut, kirjojen selustat kaapissa, kirjavat ikkunaverhot ja muutamat heleät itämaalaiset matot.

Kirkas viileys tuulahtaa tulijaa vastaan myös

talvipuutarhasta, jossa valkoinen on kokonaan val-
lalla ja köynnöskasvit kiipeävät pitkin seiniä;
huonekalut täällä ovat spartalaisen yksinkertaisia
muodoiltaan. Muutamia tauluja seinillä, siniveh-
reästä kaakelista tehty kaivo ja itämainen matto
askelta korkeammalla olevassa seinäkomerossa,
antavat silmälle voimakkaampia värivaikutelmia.

Kaikki makuu- ja vierashuoneet ovat erinomai-
sen yksinkertaisia hillitynvärisine seinäpintoineen,
lattiat samaan sävyyn, katot, friisit ja listat täys-
valkoisia. Hyvät suhteet ja vaatimaton sisustus
antavat huoneille todellisen kodin leiman, kodin,
jossa kaikki on järjestetty, ei efektiä ja ylellisyyttä
silmällä-pitäen, vaan mukavuutta ja terveyttä.

Sama yksinkertaisuus, joka vallitsee sisällä,
ilmenee myös fasaadissa, joka sekin ollen väril-
tään valkoinen jyrkkine punaisine tiilikattoineen,
vaikuttaa yksinomaan aine- ja mittasuhteillaan sekä
värillään.

„Haus Muthesius“ on tyypillinen ilmaus teki-
jänsä hillitystä, toisinaan kylmäköstä tempera-
mentista, hänen tyyneestä sopusointuisesta maa-
ilmankatsomuksestaan. Se olisi tuskin omiaan
arki-ihmisen kodiksi, siihen puuttuu siltä liiaksi
se lämpimän intiimi, hupaisa luonne, — tupakka-
ja seurustelusopet, uuninkomerot y. m. semmoi-
set — joita etenkin juuri oikea saksalainen tar-
vitsee tunteakseen itsensä oikein kotiutuneeksi.
Mutta Muthesiushan ei olekaan keskityypin ih-
misiä.

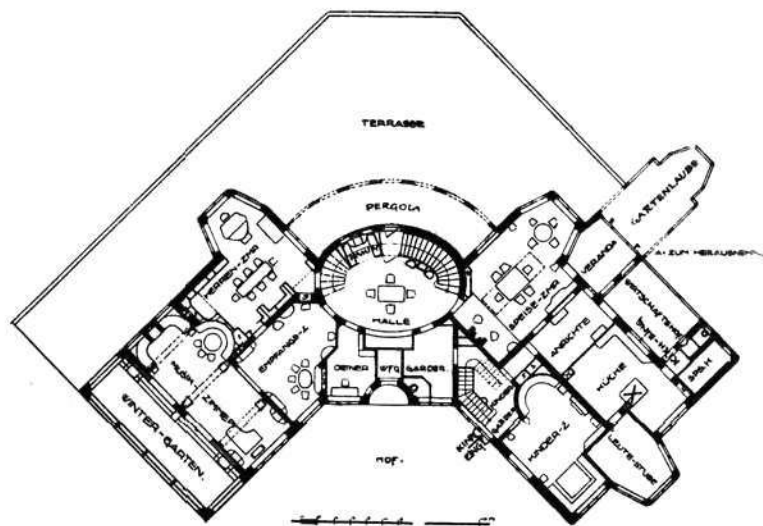
„Haus Freudenberg“, Muthesiuksen oman hu-
vilan naapuri, todistaa tekijässään samaa kykyä
kauniiseen ja mukavaan asemasuunnitteluun kuin
jälkimäinen kulmanomaisine pohjamuotoineen.
Suunnitelma tähtää siihen, että kaikki kolme yllä-
mainittua huvila-aluetta muodostaisivat arkkiteh-
toonisen kokonaisuuden. Ankara symmetrisyys, joka

„HAUS FREUDENBERG“. ARKKIT.
HERMANN MUTHESIUS.

tässä suunnitelmassa ilmenee ei kyllä yleensä ole
suotuisa tarkoituksenmukaisuus- ja halpuusperi-
aatteiden noudattamiseen, mutta on merkille pan-
tavaa miten hyvin Muthesiuksen tässä on onnis-
tunut yhdistää nämä molemmat seikat. Tässäkin
ovat ruokasali, työhuone, porrashalli ja kuisti poh-
joispuolella, kauniimpaa näköalaa kohti, kun taas
vastaanottohuoneisiin, lastenkamariin ja makuu-
huoneisiin pääsee etelän aurinko.

Rakennuksen keskustana on ellipsinmuotoinen
halli avonaisine portaineen, siihen liittyy elimelli-
sesti toiselta puolen ruokasali kyökkiosastoineen
sekä lasten leikkihuone, joka tässä on saanut
erinomaisen ja eristetyn aseman omine sisään-
käytävineen, toiselta taas työ-, vastaanotto- ja mu-
siikkihuoneet sekä talvipuutarha.

CRÜGERSCHNITT
„HAUS FREUDENBERG“. ARKKIT. HERMANN MUTHESIUS.

Fasaadissa on käytetty punaista tiiltä, harmaita kattolevyjä ja valkoista puuta pergoloihin ja kaidepuihin, pihanpuolella sitäpaitse tummaa puuta päätykoristeihin. Ennen muuta vaikuttaa talo massojen jaotuksellaan, suhteillaan ja kauniilla,

Huonekalut ovat muodoiltaan yksinkertaiset, ne ovat „rakenteellisia“ ja tavallisesti valkeiksi lakatut. Seurusteluhuoneissa käytetään kuitenkin englantilaisia mahonkihuonekaluja, jotka erinomaisesti sopivat tähän hillittyyn, ylevään ympäristönsä.

MUSIIKKISALI HERMANN MUTHESIUS'EN HUVILASTA.

hyvin käytetyllä rakennusaineellaan. Yksityiskohdat ovat suoritettut rakkaudella ja antautuvaisuudella, erikoisesti tulee panneeksi merkille sievät, koristellut ikkunankehukset. Voimakkaan lisäkorostuksen kokonaisuudelle antaa ulkoneva keski-osa valkoisine, eleganttine pergoloineen. Aitous ja vankkuus ovat ne sanat, joilla ulkopuolen vaikutus paraiten merkitään. Mestarillisesti suunniteltu puutarha, jossa maaperän epätasaisuuksia on käytetty — tiilien avulla — pengermien muodostamiseen ja varustettu ne kukkalavoilla, pergoloilla ja istumasijoilla, ansaitsisi miltei eri kirjoituksen sekini.

Sisustuksessa tapaamme kaikki Muthesiuksen parhaimmat ominaisuudet, samanlaisina kuin ne ilmenevät hänen omassa kodissaan: tyyri viivailu, kirkas selkeys, neutraalit, hillityt värit, kekseliästä tilankäyttöä ja eräänlaista purismia, joka ei ole seuraus mielikuvituksen köyhyydestä, vaan todistaa korkeinta itsensähillitsemistä. Työhuone kattoon ulottuvine valkoisine kirjakaappeineen muistuttaa tunnelmaltaan taiteilijan omaa työhuonetta, samaten musiikkihuone, jolla täällä kuitenkin on lämpimämpi luonne, johtuen syvemmistä seinäkomeroista ja seinien tummasta laudoituksesta. Tässä talossa on hän antanut taiteellisen tehtävän uunillekin, minkä hän on kokonaan laiminlyönyt omassa huvilassaan. Valkoväri ei täällä ole yksin vallitsevana; paitsi musiikkihuoneen verhoo hallinkin seinä tumma laudoitus; ruokasali sen sijaan on väritään neutraalimpi. Kauniita ovat erittäin katot mataline stukkikasetteineen ja kaavailtuine koristeineen, jotka ovat kiinnitetyt sileälle pinnalle.

Luonteenomaisia näytteitä Muthesiuksen taiteesta ovat vielä „Haus Velsen“ Zehlendorf-West'issä, „Haus Stave“ Lybekissä ja „Haus Bernhard“ Grunevaldissa, lähellä Berliniä. Kaikissa näissä ilmenee hänen taitonsa alankäyttöön, hänen kykynsä luontehikkaan fasaadin luomisessa ja rakennuksen sovittamisessa ympäristöönsä, eikä hän koskaan lyö laimin pienintäkään yksityiskohtaa. Sisustukset osoittavat ettei häneltä suinkaan puutu muotoja; eri huoneet näissä huviloissa sisältävät erilaisia kuoseja ja koristeita, vaikkei hän koskaan sijoita pienintäkään ornamenttia siihen, missä se

TYÖHUONE HERMANN MUTHESIUS'EN HUVILASTA.

hänen mielestään on liikanainen. Hyviä näytteitä hänen dekoratiivisesta kyvystään tarjoo m. m. „Haus Stave“n musiikkihuone sirosti piirrettyine aallonmuotoisine kattokoristeineen ja hienosti kaa-
vailtuine friiseineen seinäpaneelin yllä, samaten halli samassa talossa ja musiikkihuone „Haus Bernhard“issa. Värikäsitteily on näissä huviloissa vielä rikkaampi, sen asteikkoon kuuluvat musta, valkoinen, mähönkiväri, vihreä, sininen ja keltainen, eri tavoin käytettyinä eri huoneiden vakavamman tahi iloisemman luonteen mukaan.

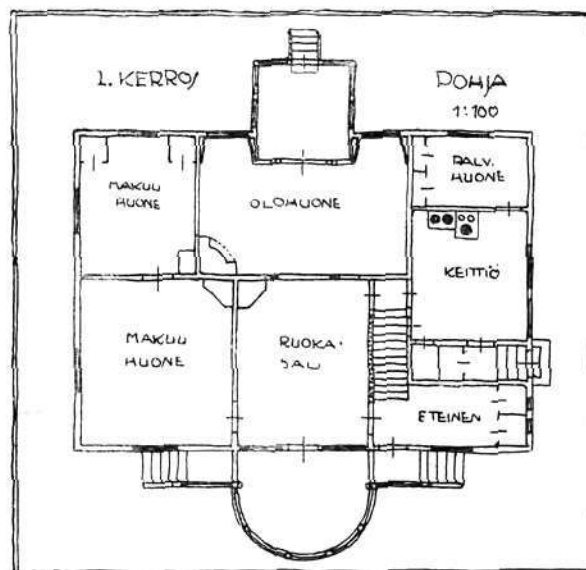
Se mikä Mathesiuksen luomille antaa niiden erikoisluonteen on, kuten jo olen tuonut esiin, se huoli, jolla hän kaikkialla noudattaa tarkoituksenmukaisuuden ja tarkan talouden vaatimuksia,

ainekäsittelyn rehellisyys niin suurimmassa kuin pienimmässä ja se kirkas harmonia, joka vallitsee hänen viivoissaan ja massoissaan. Vaikka hän on perehtynyt kaikkiin arkkitehtuurin aloihin ja vaikka hänen mielikuvituksensa ei suinkaan ole köyhä, ei hän koskaan viehäty antamaan taiteestaan enemmän kuin mitä ankarasti katsoen on tarpeen. Tästä kaikesta johtuu vankkuutta ja aitoutta hänen teoksiinsa, niin että ne voivat seistä läpi aikojen, muodin oikuista riippumatta. Hänen huvilansa ovat todellisia koteja, taloja, jotka on rakennettu ihmisten asuttaviksi eikä näyttelyesineiksi, mutta ne ansaitsevat hyvin tutustumista niiden puolelta, jotka harrastavat asuntotaidetta, sopusuhtaista ja johdonmukaista taidetta.

Birger Brunila.

TOHTORI LÖVEGRENIN HUVILA.

ARKKIT. VALTER THOMÉ

YLEINEN TAIDETEOLLISUUS- JA KÄSITYÖNÄYTTELY HELSINKIIN V. 1913.

Suomen taideteollisuusyhdistys oli t. k. 24 p:ksi kutsunut Seurahuoneelle erinäisiä henkilöjä keskustelemaan yleisen taideteollisuusnäyttelyn pitämisestä Helsingissä v. 1913 sekä ryhtymään asian johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kokouksen avasi valtioneuvos *M. Hallberg*, joka toimi puheenjohtajana. Sihteerinä toimivat arkkitehdit *Armas Lindgren* ja *V. G. Palmqvist*.

Arkkitehti *Lindgren* luki senjälkeen taideteollisuusyhdistyksen puolesta alustuksen, jossa näyttelyn pitämistä ehdotettiin ja esitti hra *Lindgren* omasta puolestaan näyttelyn ohjelmaksi seuraavaa:

Näyttelyn tarkoituksena on luoda täydellinen kuva maan taide- ja käsiteollisuuden kannasta ja kehityksestä vuoteen 1913 ja osaksi vaikuttaa innostavasti ja kehittävasti taideteollisten käsitöiden ja ammattien harjottajiin, osaksi jälleen vaikuttaa kohottavasti yleisön makuun, js siten vaikuttaa taidekäsiteollisuuden hyväksi. Näyttelyyn voi jokainen ottaa osaa, joka voi todistaa, että näyttelyesine on tehty Suomessa asuvan henkilön laatimain alkuperäisten piirustusten mukaan. Näyttelyä johtaa toimikunta, joka keskuudestaan valitsee toimeenpanevan valiokunnan, ja se jälleen keskuudestaan tarpeellisia komiteoita. Toimikunnan tehtäviin kuuluu m. m. kilpailujen järjestäminen eri taideteollisuusalojen harjottajien kesken. Näyttelyn ohessa pidetään taideteollisuus-, käsiteollisuus- ja tombola-arpajaiset, joihin voittoja ostetaan näyttelystä. Näyt-

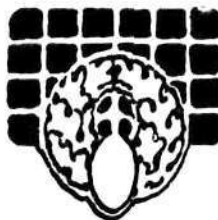
telyyn järjestetään myös erityinen huvitteluosasto „Tivolineen“, konsertteineen, teatteriesityksineen j. n. e., kaikki näyttelyalueella. Toimikunnan toimesta pidetään eri näyttelyosastoilla esitelmää. Näyttely käsittää seuraavat ryhmät ja luokat:

Taidekäsitöet ja taideteollisuus; Huoneenkalustamis- ja koristetaide; Käsiteollisuus (rahvaan); Käsitö- ja taideteollisuuskoulut; Huvilat ja omakodit sekä puutarhalaitokset; Arkkitehtuurinäyttely; Taide.

Keskustelussa kaikki osanottajat kannattivat näyttelyn pitämistä. Näyttelytoimikuntaan tulivat, paitsi 10 taideteollisuusyhdistyksen valitsemaa jäsentä, seuraavat henkilöt; kauppaneuvos *P. Sinebrychoff*, kauppias *J. Tallberg*, toimittaja *A. R. Frenckell*, prof. *Th. Homén*, kauppaneuvoksetar *H. Schildt*, arkkitehti *E. Schroderus*, rva *H. Bergbom*, senaattori *L. Gripenberg*, arkkitehti *C. Frankenhäuser*, rva *Hanna Frankenhäuser*, pank.-joht. *A. Lundqvist*, pankinjohtaja *Nils Idman*, nti *A. Snellman*, kauppias *H. Renfors*, hra *Fr. Hackman*, tarkastaja *Lauri Mäkinen*, kuvanveistäjä *Emil Vikström*, fil. maist. *P. A. Rantaniemi*, fil. maist. *V. von Konov* ja prof. *O. Tarjanne*.

Näyttelyä valmistavaan toimikuntaan valittiin hrat *Frankenhäuser*, *Tallberg*, *Mäkinen*, *Tarjanne*, taiteilija *V. Blomstedt* ja arkkitehti *Lingren* sekä rouva *Schildt*.

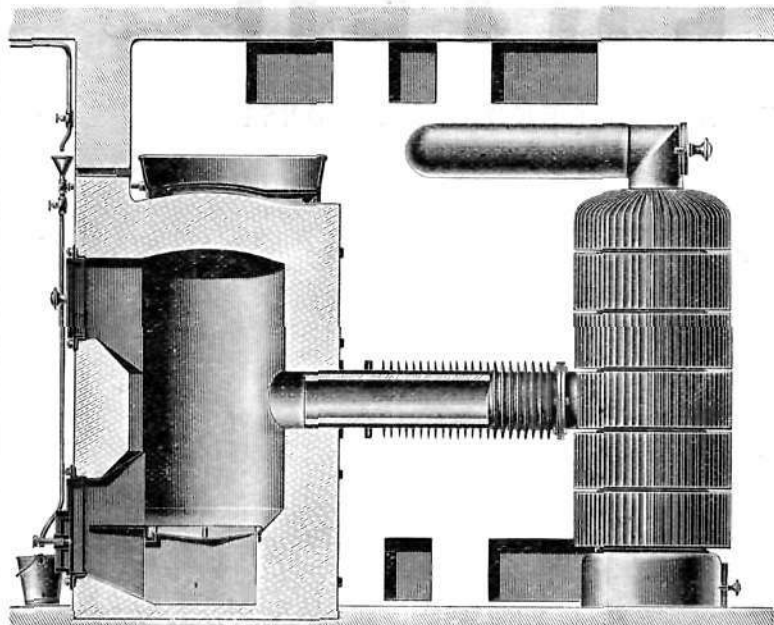
(H. S.)

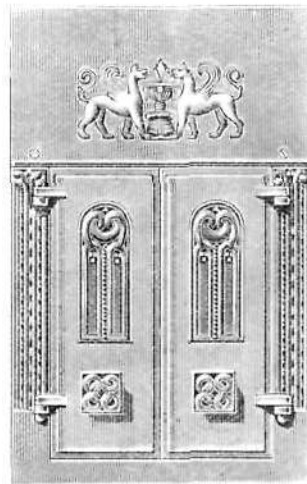
Kotitaide I:n sisällys: Kauneus ja kulttuuri. — Taidetakomo „Koru“, kirj. S. F. (7 kuvaa). — Hermann Muthesius huvila-arkkitehtinä, kirj. Birger Brunila (5 kuvaa). — 7 kuvaa Hypoteekkiyhdistyksen uutisrakennukselta. — 2 kuvaa Tohtori Lövegrenin huvilasta.

Osakeyhtiö Högfors'in Tehdas ja Uattolan Puuhiomo

H Ö G F O R S.

Uuninluukkuja nykyaikaisia dekoratiivisia uuneja varten. Valmistaa sekä nikkelöityjä, kuparoituja että messinkivärisiä.

Keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitoksia kaloriferi-lämmin-ilmanjärjestelmän mukaan, sekä kylpy-, pesu- ja kuivauslaitoksia suunnitellaan ja valmistetaan.

TÄYDELLISIÄ

Kylpyhuone-, W. C.= ja Vesijohtolaitoksia

hankkii ja asettaa paikoilleen nopeaan ja kohtuullisiin hintoihin maamme alallaan vanhin liike

Rob. Huber

Helsinki:

Mikonkatu 13-15. — Puh. 271.

Tampere:

Kauppakatu 11. — Puh. 478.

Turku:

Linnankatu 16. — Puh. 1309.

Viipuri:

Repolankatu 13. — Puh. 130.

Vaasa:

Raatihuoneenkatu 19. — Puh. 543.

ARKITEKTEN

TIDSKRIFT FÖR ARKITEKTUR OCH DEKORATIV KONST

**alallaan Suo-
men edullisin
ilmoitusväline.**

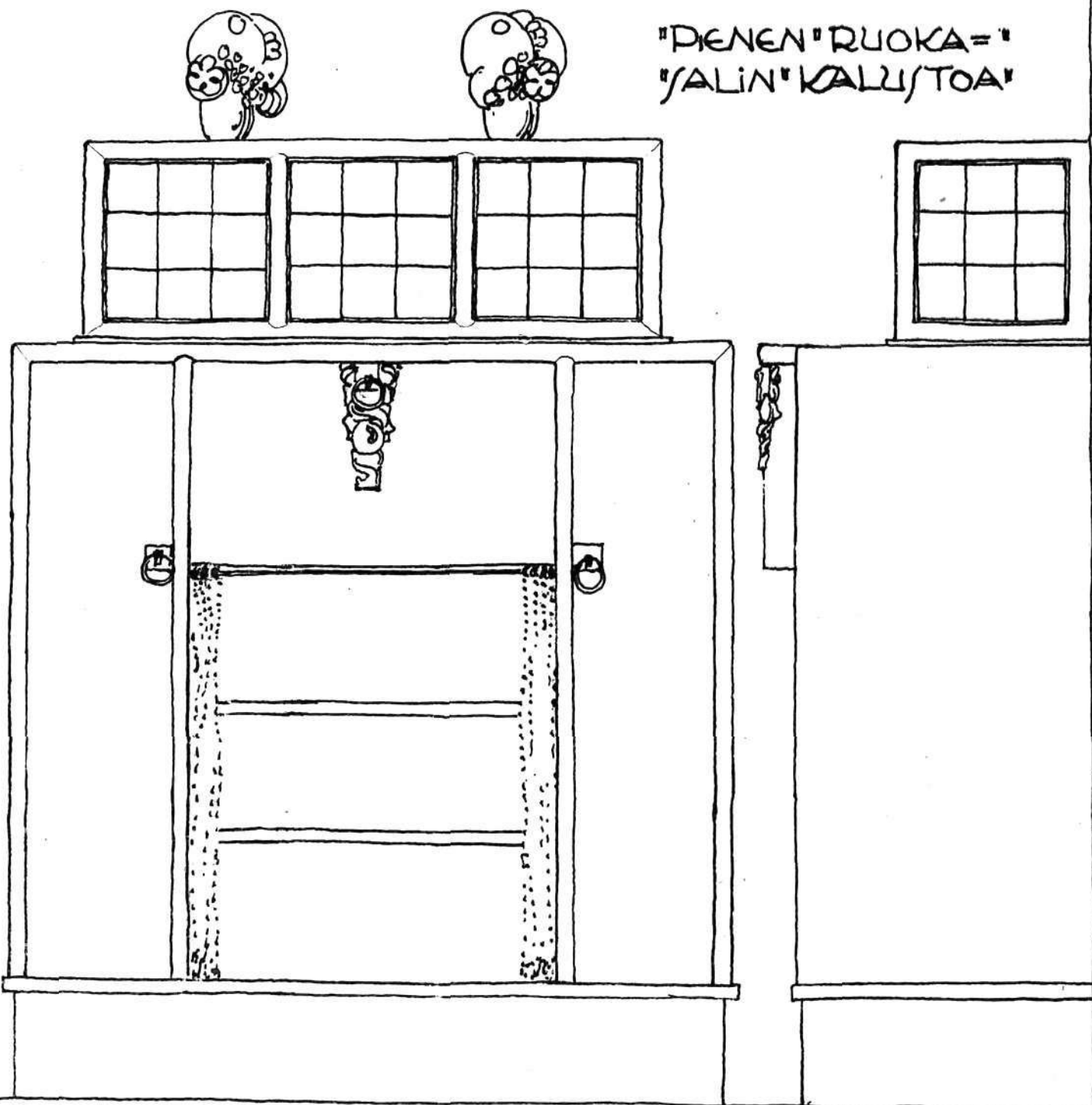
Halvat hinnat!

Näytenumero ja kus-
tannusarviot ilmaiseksi!

Ilmoituksia! Täyttääksemme ilmoittajien tarvetta ilmoitetaan täten, että jokaisen henkilön, joka aikoo ilmoittaa tässä aika-
kauslehdessä tai haluaa ilmoittamista koskevia tietoja on ainoastaan ilmoitettava nimensä ja osoitteensa puh. N:o 44 66
jolloin lehden edustaja haluttuna aikana ja päivänä saapuu.

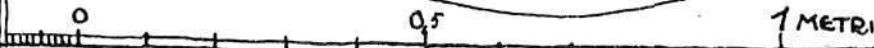
"KOTITAITEILLE"

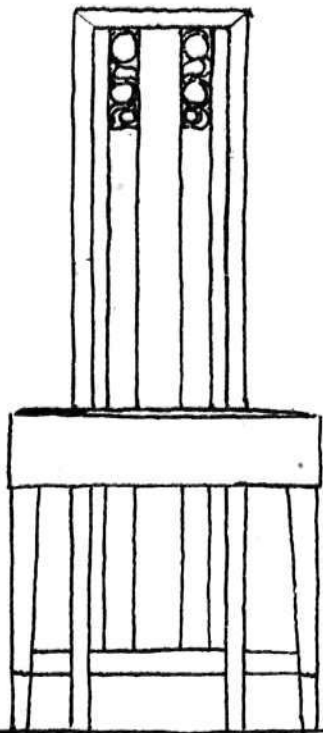
"PIENEN" RUOKA-
"SALIN" KALUSTOA"

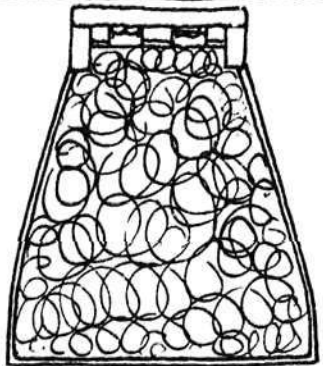
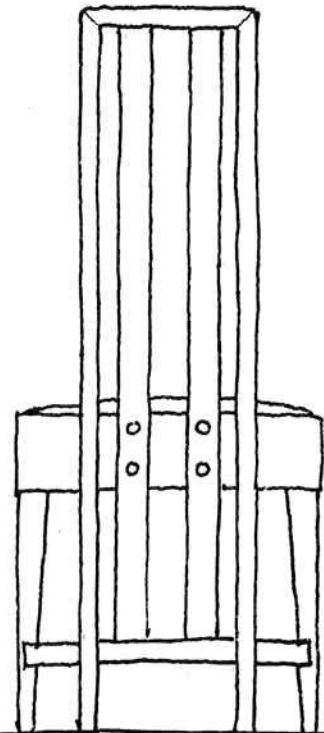
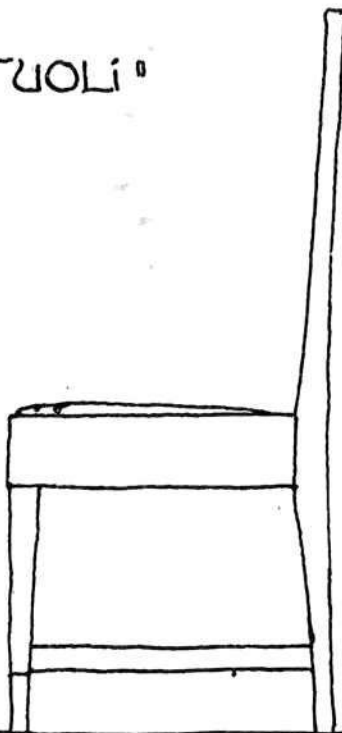
"A/TKAADI"

Helsingin 25/10
Yrjö Väyhäkallio

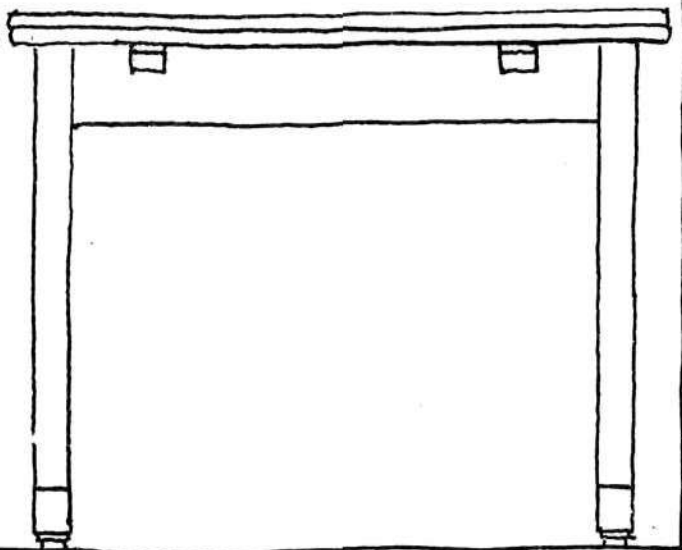
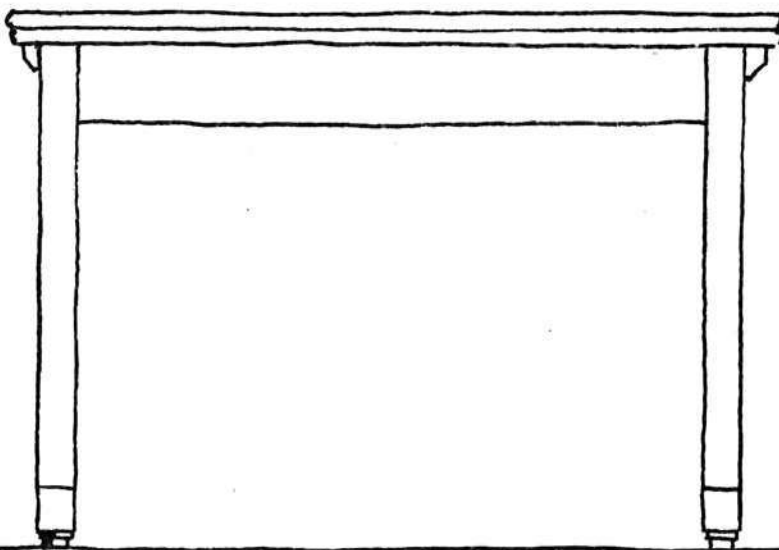

"TUOLI"

"KOTITAITEELLE"

"PIENEN RUOKAJALIN"
"KALUSTOA"

"RUOKAPÖYTÄ"

Helsingissä 25/10
Käsimäestö

0

0,5

1 METRI

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita
Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vastapäätä Yhdyspankkia.)

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaiteksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita y. m.

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely ::: ::: Pyytäkää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

TAPETTEJA, REUNUKSIA, KORKKI-
MATTOJA JA RULLAKARTIINEJA

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLOM

Helsingissä Aleksanterink. 50. Telef. 20 94.

VÄINÖ HONKALINNA (Borgman)

Taide- ja Rakennustakomo

Viipuri. . . Papulankatu 4. . . Puh. 805.

Tekee kaikkea rakennusalaan kuuluvaa hienompaa työtä.
Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään ilmaiseksi.

J. LÖFDAHL

Linnankatu 1 TURKU Sähköos. LÖFDAHL

Tukku- ja vähittäiskauppa kaikenlaatuisia
rauta-, väri- ja rakennusaineita sekä työkaluja.

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 49 79
on maamme vanhin, suurin ja ajan-
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Haaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-
katu 19 telef. 13 05

ERIKOIS-LIIKE

TAITEELLISILLE

UUTUUKSILLE

Tapettien,

Friisien

ja

Linoaleumien alalla

HELSINGIN UUSI

TAPETTI LIIKE.

UNIQQONINKATU 28.

W. Salvén

Puhelin 924.

Ulko- ja sisämaalauksessa käytettävää Kivennäisvärimaalia

Glorial

Veteen sekoitettuna pysyvää, vaan kuitenkin sateessa
liukematonta. Korvaa öljy- ja liimavärejä. Kuivaa
nopeasti. Pyytäkää mallinäytteitä ja hintaluetteloja.

Ullrich, Anderzén & Co.

Helsinki. Telefon 20 59.

Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. — Puhelin 143.

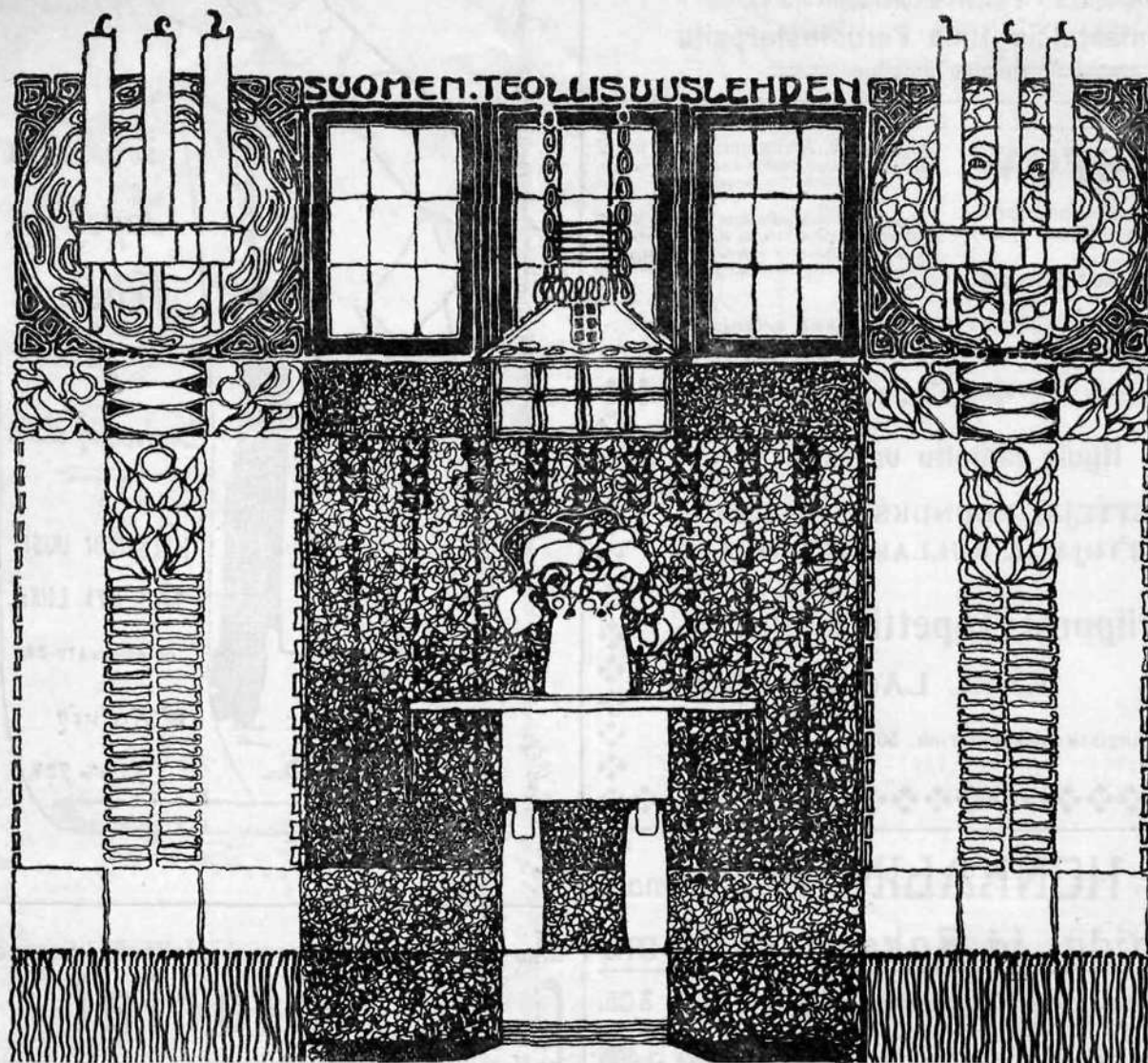
Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaatuisia koruompeluja, kuin myös kutomatöitä.

KOTITAIDE

rakennustaidetta, huonesisustuksia, taideteollisuutta sekä maalausta ja kuvanveistoa käsittelevä lehti, on ohjaajana ja neuvonantajana kotien taiteellisessa somistelussa.

Sitä toimittaa arkkitehti *Väinö Vähäkallio* usean muun arkkitehdin ja taiteilijan avustamana.

Suomen edullisin ilmoituslehti,

koska sen lukijakuntaan kuuluu suuri osa maamme ostokykyisestä väestöstä.

Halvat ilmoitushinnat! Tilaushinta Smk. 9: —

Ilmoituksia.

Täytääksemme ilmoittajien tarvetta ilmoitetaan täten, että jokaisen henkilön, joka aikoo ilmoittaa tässä aikakauslehdessä tai haluaa ilmoittamista koskevia tietoja on ainoastaan ilmoitettava **puh. n:o 4466,** nimensä ja osoitteensa jolloin lehden edustaja halettuna aikana saapuu.